

Nieuwe minister moet exclusief kiezen voor uitbreiding van het elektriciteitsnet en stoppen met zeewindmolens, zonneparken, laadpalen, elektrische auto's en warmtepompen

Posted on 19 februari 2026 by Maarten van Andel

Sophie Hermans, de demissionaire minister van Klimaat en Groene Groei, zou meer dan ontstemd zijn dat het elektriciteitsnet in Flevoland, Gelderland en vooral Utrecht vol is. Dat belemmert de woningbouw, de economie en de elektrificatie van huisverwarming en mobiliteit. Ik mag aannemen dat Hermans boos is op zichzelf, want zij was en is de verantwoordelijke minister voor energie. Als ze op iemand anders boos zou zijn zou dat van onbeschaamde arrogantie en cynisme getuigen.

Energiedeskundigen waarschuwen al meer dan tien jaar voor netcongestie.

Hermans en haar voorgangers Rob Jetten en Eric Wiebes hebben dat systematisch genegeerd. Zij zijn als struisvogels doorgegaan met de opbouw van variabele zonne- en windenergie, ten koste van bestaande steenkoolcentrales en nieuwe kerncentrales.

Zij zijn tegelijkertijd doorgegaan met een aardgasverbod voor huishoudens en met de elektrificatie van verwarming, mobiliteit en industrie. Tot overmaat van ramp hebben ze het bovengrondse en ondergrondse elektriciteitsnet niet aangepast op de zeer ingrijpende consequenties van hun ongefundeerde energiebeleid.

Maak korte metten met wereldvreemd energiebeleid

Dat energiebeleid is de oorzaak van de huidige landelijke netcongestie, de acute problemen in Flevoland, Gelderland en Utrecht, de stagnerende woningbouw en de jarenlange wachtlijsten voor netaansluitingen bij duizenden bedrijven en nieuwbouwprojecten. We verbruiken ondanks alle elektrificatie niet eens meer stroom dan vijftien jaar geleden. De pieken en dalen in het verbruik en de opwekking zijn daarentegen veel groter geworden. Minister Hermans kan daarvoor op niemand boos zijn behalve op Wiebes, Jetten en zichzelf. Jetten en Hermans treden beiden aan in de nieuwe regeringsploeg, en het is te hopen dat Stientje van Veldhoven als kersverse minister van Klimaat en Groene Groei korte metten maakt met het wereldvreemde energiebeleid van haar voorgangers.

Dat vergt de nodige lef, maar het is onvermijdelijk. Het huidige energiebeleid van toenemende variabiliteit in zowel de opwekking als het verbruik van elektriciteit is een doodlopende weg waarin we als natie keihard tegen een betonnen muur botsen. Duitsland geeft ons daarin het slechte voorbeeld. Als Van Veldhoven daar niet krachtdadig op ingrijpt belemmert zij de woningbouw, de economie, de concurrentiekracht, het investeringsklimaat, de energieonafhankelijkheid en de verduurzaming van ons land. Zij wordt dan medeplichtig aan voortzetting van een falend energiebeleid waarover Hermans kennelijk meer dan ontstemd is.

Naast de stroompieken op bepaalde tijden hebben de ministers Wiebes, Jetten en Hermans ook de stroompieken op bepaalde plekken opgeslingerd. Het huidige elektriciteitsnet heeft dikke kabels voor grote verbruikers zoals industrieën, en dunnere kabels voor kleinere verbruikers zoals huishoudens. Dat is een eeuw goed

gegaan, totdat huishoudens massaal werden verleid of gedwongen om een warmtepomp en een elektrische auto aan te schaffen. Dat vergt vaak krachtstroom in de meterkast, en kan het stroomverbruik van een gemiddeld huishouden verdrievoudigen. Inmiddels hebben van de 8,4 miljoen huishoudens in Nederland er 3 miljoen een warmtepomp en ruim 1 miljoen een stekkerauto.

Huishoudens: van kleinverbruiker tot grootverbruiker

Die miljoenen huishoudens zijn van kleinverbruiker van elektriciteit grootverbruiker geworden. Tegelijkertijd hebben 3 miljoen huizen inmiddels ook zonnepanelen op hun dak. Die miljoenen huizen zijn daarmee periodiek grote opwekkers van elektriciteit geworden. Twaalf moderne zonnepanelen van 400 Wattpiek leveren op zonnige zomermiddagen bijna 5 kilowatt elektrisch vermogen, en dat doen ze met name als een warmtepomp niets hoeft te doen. Omgekeerd leveren diezelfde zonnepanelen in de huidige grijze wintermaanden bijna niets, terwijl een warmtepomp dan al gauw 5 kilowatt elektrisch vermogen verbruikt. Een thuisbatterij kan zo'n onbalans wel voor een dag opvangen, maar niet voor weken en maanden.

Elektriciteitsnet niet berekend op enorme stroompieken

Bestaande vaak ondergrondse kabels zijn niet berekend op deze enorme stroompieken in zowel verbruik als opwekking. Er wordt wel beweerd dat het elektriciteitsnet verouderd zou zijn, maar dat is misleidende desinformatie. We hebben juist een goed onderhouden net dat nog altijd tot de meest betrouwbare van de wereld behoort. Het is alleen niet ingericht op de zeer snel toenemende stroompieken die het vermaledijde energiebeleid van de afgelopen tien jaar heeft veroorzaakt.

Dat is als een goed onderhouden snelweg waar zelden files staan, die plotseling veel meer auto's tijdens de spits te verwerken krijgt. Het toenemende aantal files heeft dan niets te maken met de staat van de snelweg, maar met het feit dat die niet was ontworpen voor zoveel auto's op hetzelfde moment.

Teveel stroom in Groningen, te weinig in Zuid-Holland

Demissionair minister Hermans wil het aantal laadpalen voor elektrische auto's in de komende vijf jaar verachtvoudigen, van ruim 200.000 naar 1,7 miljoen. De netbeheerders geven aan dat dat helemaal niet kan. Om te beginnen kunnen de bestaande ondergrondse kabels in steden en dorpen dit niet aan. Bovendien wordt er steeds meer wind- en zonnestroom opgewekt in regio's waar weinig verbruik is, zoals het noorden van het land. Die stroom is niet alleen sterk variabel maar ook op de verkeerde plek, teveel in Groningen en te weinig in Zuid-Holland.

Deskundigen bij energiemaatschappijen en netbeheerders waarschuwden zoals gezegd al voor 2015 voor afnemende leverbetrouwbaarheid en toenemende congestie van het elektriciteitsnet.

Nu is de verantwoordelijke minister meer dan ontstemd dat die deskundigen gelijk hadden. Zij had er samen met haar voorgangers Eric Wiebes en Rob Jetten voor kunnen en moeten zorgen dat het landelijke bovengrondse en ondergrondse elektriciteitsnet in de afgelopen tien jaar systematisch was uitgebreid. Dat heeft ze niet gedaan, met als gevolg dat we de komende tien jaar nodig zullen hebben om het alsnog te doen.

Hermans blijkt ervoor te kiezen om tot haar laatste dagen als energie-verantwoordelijke minister doof en blind te zijn voor die deskundigen, en voor het recente salvo van stroomstoringen in Breda (7 februari), Rotterdam (9 februari), Veldhoven en opnieuw Rotterdam (12 februari), Best, Emmeloord en alweer Rotterdam (16 februari) en Eindhoven (17 februari). Al die stroomstoringen zijn niet mis te verstane symptomen van een ongebalanceerd instabiel wordend landelijk systeem van windmolens, zonnepanelen, schakelstations, transformators, bovengrondse hoogspanningskabels, ondergrondse middenspanningskabels, laadpalen en warmtepompen.

Unieke kans voor Stientje van Veldhoven

Die symptomen illustreren dat doelmatig energiebeleid drie essentiële succesfactoren heeft: Een consistente langetermijnstrategie van tenminste tien jaar, een grote technische deskundigheid en een hoge prioriteit die niet

overschaduwd wordt door klimaatbeleid en politiek en commercieel opportunisme. Een structurele beschikbaarheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid van zeer grote hoeveelheden energie is in ons dichtbevolkte hooggeïndustrialiseerde land zelfs een noodzakelijke voorwaarde voor effectief klimaat- en duurzaamheidsbeleid.

Dat is de basis waarop de nieuwe minister van Klimaat en Groene Groei Stientje van Veldhoven aan de slag moet gaan. Zij heeft een unieke kans om in Nederland en ook in de EU doelmatig energiebeleid te gaan voeren dat niet gedomineerd wordt door klimaatbeleid. Dat is heilzaam voor ons welzijn, de koopkracht, de economie en de natuur. Dat sluit niet alleen aan bij de verduurzamings- en onafhankelijkheidsagenda van de EU, maar ook bij het rapport van Mario Draghi over de toekomst van de Europese concurrentiekracht.

Aan de slag

Daartoe doet van Veldhoven er om te beginnen verstandig aan om alles wat netcongestie verergert af te bouwen. Dan kan zij de vrijgekomen schaarse technici en financiën voor zeewindmolens, zonneparken, laadpalen, elektrische auto's en warmtepompen verplaatsen naar consistente langjarige netuitbreiding, en naar nieuwe CO2-vrije kerncentrales die met hun stabiele betrouwbare stroomopwekking netcongestie helpen verminderen. Dan handelt zij conform het nieuwe coalitieakkoord 'Aan de slag', dat 'het aanpakken van de netcongestieproblemen met de hoogste prioriteit' als eerste van 21 energie- en klimaatpunten noemt.

Hier past geen pappen en nathouden, met een beetje meer of minder van dit of dat. Hier passen geen slappe compromissen om honderden commercieel belanghebbende bedrijven in de energie, windmolens, zonnepanelen, elektrische auto's, laadpalen en warmtepompen te vriend te houden. Hier past een kordate daad bij het woord, met een rechte rug, op basis van de dure lessen van het verleden en de technische analyses van het heden. Die technische analyses van netbeheerders en energiemaatschappijen zijn duidelijk, en kunnen door niemand worden tegengesproken op basis van inhoudelijke feiten. Die inhoudelijke feiten moeten eindelijk gaan prevaleren boven het politieke opportunisme en wensdenken van de afgelopen tien jaar.

Ga niet door op doodlopende weg

Van Veldhovens D66-partijgenoot Alexander Rinnooy Kan geeft in zijn nieuwe boek *Ooit geleerd* toe dat zijn politieke generatie in de jaren '90 naïef is geweest in het wensdenken over maakbaarheid en vooruitgang. Het is zaak dat Van Veldhoven samen met de voltallige nieuwe regeringsploeg die wijze les ter harte neemt, en niet doorgaat met het falende op wensdenken gebaseerde energiebeleid van de afgelopen tien jaar.

Dat wensdenken veronachtzaamt de fundamentele wetten van de natuurkunde, de langjarige waarschuwingen van energiedeskundigen, de toenemende haperingen van het energiesysteem, de oplopende kosten voor burgers en bedrijven, en de langer wordende wachtlijsten voor netaansluitingen. Deze destructieve resultaten van tien jaar ploeteren tonen ondubbelzinnig aan dat we niet op deze doodlopende weg moeten doorgaan.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee?Hartelijk dank!*